

यति । “गायत्री त्रिष्टुप् जगतोत्याह ॥ ४ ॥ यथा यजुरेवैतत्”
इति । तेषु मन्त्रेषु गायत्र्यादिदेवताः सूचीभिः शिम्यन्ति
सूचीवेधनमाप्नातं । तत्तथैव क्रियते ॥

(१२) सूचीनामवान्तरभेदं विधत्ते । “त्रयः सूच्यो भ-
वन्ति । अयस्म्यो रजता हरिण्यः । अस्य वै लोकस्य रूपम-
यस्म्यः । अन्तरिक्षस्य रजताः । दिवो हरिण्यः । दिशो वा
अयस्म्यः । अवान्तरदिशा रजताः । ऊर्द्धा हरिण्यः । दिश
एवास्मै कल्पयति” इति । तत्र परिवृत्त्या लोहमयः ‘सूच्यः’,
वावातायाः रजतमयः, महिष्याः सुवर्णमयः । तासु क्रमेण
लोकत्रयरूपा दिगादिरूपाश्च अतः ‘अस्य’ यजमानस्य, ‘दिशः’
स्वव्यापारक्षमाः, करोति । एवं लोकत्रयमपीति द्रष्टव्यं ॥

(१३) यदुक्तं सूत्रकारेण । कस्वाच्छ्यति कस्वा विशास्ती-
त्यश्वस्य त्वचमाच्छ्यति चन्द्रनाममेदस्तदुद्धरति नाश्वस्य वपा
विद्यत इति । तत्र पञ्चमकाण्डोक्तमन्त्रस्य कस्वेत्यनुवाकोक्तस्य
तात्पर्यं दर्शयति । “कस्वाच्छ्यति कस्वाविशास्तीत्याहाहिं-
सायै” इति । हे अश्व ‘त्वां’, ‘कः’ प्रजापतिः, ‘च्छ्यति’ खड्गेन
छिनत्ति, तथा ‘कः’ प्रजापतिरेव, ‘त्वां’ ‘विशास्ति’ विशसनं
अवयवविभागेन छेदनं करोति । अत्र मन्त्रे प्रजापत्युक्तेरहिं-
सार्थः । स हि जगद्विधातृत्वाद्यथा हिंसा न भवति तथा छेत्तुं
जानाति ॥

इति षष्ठोऽनुवाकः ।